

משך חכמה

פרשת תזריע-מצורע, פסקאות לג - לו

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

תשפ"ג, גליון מס' תקלה טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

פרשת צרעת בתים

ויקרא פרק יד, פסוקים לג - נז

פסקאות: לג - לו

[לג]

(ויקרא יד, לו) וְצִוְהָה הַכֹּהֵן וּפְנֹה אֶת הַבַּיִת בְּטָרָם יָבֵא הַכֹּהֵן לְרֵאוֹת
אֶת הַנֶּגַע וְלֹא יִטְמָא כָּל אֲשֶׁר בְּבַיִת וְאַחַר כֵּן יָבֵא הַכֹּהֵן לְרֵאוֹת אֶת
הַבַּיִת:

מדוע פתח וכתב "לראות את הנגע" ומסיים "לראות את הבית", ואין הלשונות
מגבילים זה לזה

(יד, לו) וצוה הכהן ופנו את הבית בטרם יבוא הכהן לראות את
הנגע ולא יטמא בו' ואחרי כן יבוא הכהן לראות את הבית¹. הוא
בלתי מגביל, דקודם כתב לראות את הנגע, וסיים לראות את

אלא היא טומאה כטומאת מת, וכשם שאם היה מת בבית כל אשר בבית
טמא מאז שהמת היה בבית, אפילו לא נודע שהמת בבית רק לאחר זמן,
מכל מקום כל מי שהיה בבית נטמא, הוה אמינא דהוה הדין לענין טומאת
צרעת, אם יש חיוב נתיצה של הבית, הטומאה היא למפרע, וכל אשר היה
בבית טמא עוד לפני שהכהן צוה להסגיר, והוה אמינא דלא צייתה תורה
להוציא את הכלים אלא להציל מטומאת הסגר, ולא מטומאת החלט, לפיכך
דקדק הכתוב לפרש שאפילו בטומאת החלט אין הנגע מטמא למפרע, אלא
משעה שהכהן צוה להסגיר. וכדי שלא תטעה לומר דדוקא טומאת החלט
תלויה בדיבור הכהן, אבל טומאת הסגר שהיא קלה, עוד לא נטמאת בדיבור
הכהן בלבד, דקדק הכתוב לומר שאפילו טומאה קלה של הסגר תלויה
בדיבור הכהן.

וכל זה מבואר בכתוב כך, דהנה ראיית הכהן לאחר הסגר וקיצוע וטיוח, היא
ראייה כדי להחליט אם "הבית" צריך ניתוח והוצאה חוץ למחנה, זה דין
"בבית", אבל בשבועות של הסגר אין זה דין בבית, אלא הכהן בא לראות
את "הנגע", דהבית בלאו הכי אינו מתנתן עוד.

ובזה הכל מיושב ככתור ופרח, דתיבות "ולא יטמא כל אשר בבית" שהם
באמצע הפסוק, עולים למעלה וגם למטה, וכמו שכתוב "וְצִוְהָה הַכֹּהֵן וּפְנֹה
אֶת הַבַּיִת בְּטָרָם יָבֵא הַכֹּהֵן לְרֵאוֹת אֶת הַנֶּגַע - וְלֹא יִטְמָא כָּל אֲשֶׁר בְּבַיִת".
"ולא יטמא כל אשר בבית" - וְאַחַר כֵּן יָבֵא הַכֹּהֵן לְרֵאוֹת אֶת הַבַּיִת. והחלק
השני של הכתוב בא ללמד, שאפילו אם בא הכהן לראות את "הבית", היינו
להחליט על הבית עצמו אם הוא צריך נתיצה והוצאה מחוץ למחנה, והיינו
טומאת החלט, אפילו בזה "ולא יטמא כל אשר בבית" למפרע, ואינו
כטומאת מת. ורישא דקרא בא ללמד, שאפילו כשבא רק לראות את "הנגע",
אם צריך הסגר, גם טומאה קלה כזאת נטמאת מיד בראיית הכהן, לכן יש
להוציא את הכלים "ולא יטמא כל אשר בבית", לאחר ראיית כהן אפילו רק
לשם הסגר. ומבואר הכל בסייעתא דשמיא.

¹ [לג] (ויקרא יד, לו) "וְצִוְהָה הַכֹּהֵן וּפְנֹה אֶת הַבַּיִת בְּטָרָם יָבֵא הַכֹּהֵן לְרֵאוֹת
אֶת הַנֶּגַע וְלֹא יִטְמָא כָּל אֲשֶׁר בְּבַיִת, וְאַחַר כֵּן יָבֵא הַכֹּהֵן לְרֵאוֹת אֶת הַבַּיִת"
ע"כ. יש לדקדק דפתח וכתב "לראות את הנגע" ומסיים "לראות את הבית",
ואין הלשונות מגבילים זה לזה.

אבל הביאור כאן הוא עמוק מאוד, וכדי להבין זאת, יש להקדים בקצרה
דיני טומאת נגע צרעת בתים מחולקת לשני סוגי טומאות, טומאת הסגר
וטומאת החלט. טומאת הסגר היא בזמן שהכהן מסגיר את הבית, והוא בג'
אופנים א. מיד כשנראה הנגע, והכהן רואה שזה נגע צרעת, הוא מסגירו
לראות אם יעמוד בעינו. ב. אם לאחר הסגר שבוע ראשון הנגע פשה, הכהן
מצוה לעשות חליצה קיצוע וטיוח ולהסגיר שוב עוד שבוע. ג. אם עמד הנגע
בעינו שני שבועות, עושים חליצה קיצוע וטיוח, וכל שבועות של הסגר
אלו כל הבית מטמא, וזו טומאת הסגר, ועל זה כתוב בתורה "מו) וְהָבֵא אֶל
הַכֹּהֵן כָּל יְמֵי הַסִּגְרִי אֹתוֹ יִטְמָא עַד הָעֶרֶב: (מו) וְהִשְׁכַּב בְּבַיִת יְכַסֵּס אֶת בְּגָדָיו
וְהָאֵל כָּל בְּבַיִת יְכַסֵּס אֶת בְּגָדָיו". וטומאת החלט היא באופן שהנגע חוזר
לאחר קיצוע וטיוח, ועל זה כתוב בתורה "מד) וְכֹא הַכֹּהֵן יִרְאֶה וְהִנֵּה פָּשָׁה
הַנֶּגַע בְּבַיִת צָרַעַת מִמְאָרְתָּהּ הוּא בְּבַיִת טָמֵא הוּא".

והנה היה סברא לומר שיש הבדל מהותי בין שני טומאות אלו. דטומאת
הסגר הרי היא רק מחמת הכהן, שהוא צוה להסגיר, והטומאה היא מחמת
ההסגר לא מחמת הנגע, שהרי אם לאחר מכן נטהר הנגע ולא נותצים את
הבית, גם כן נטמא כל מי שהיה בבית בזמן הסגר, נמצא שטומאת הסגר
אינה מחמת טומאת הנגע אלא מחמת הסגר הכהן בלבד, ולכן היינו אומרים
שכל הכלים שהיו בבית לפני שהכהן צוה להסגיר את הבית טהורים, אפילו
שלא נשתנה כלום במהות הנגע, מכל מקום כיון שהטומאה היא מחמת
ההסגר, הרי שההסגר מטמא ולא הנגע, לכן טומאתו תלוי רק בפיו של כהן.
אבל כאשר חייב לנתוח את הבית, הטומאה היא מחמת הנגע, כלשון הכתוב
"צרעת ממארת היא", לכן הוה אמינא שטומאה זו אינה מחמת דיבור הכהן,

משך חכמה

פרשת תזריע-מצורע, פסקאות לג - לו

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

תשפ"ג, גליון מס' תקלה טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

הדברים אשר היו בבית, טרם טמא יטמאנו הכהן, ואחר כן יבא הכהן לראות את הבית, הוא על עסק הבית אם צריך נתיצה כולו והוצאה חוץ למחנה, גם באופן זה הדברים אשר פנו לא נטמאו למפרע, אבל ופנו את הבית כתב בטרם יבא הכהן לראות את הנגע, כי משעת ראותו הנגע, היינו הסגר, גם כן יטמאו כל אשר בבית, ודו"ק היטב².

[לד]

יֵד, מ) וְצִנְיָה הִפְהֵן וְחִלְצוּ אֶת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר בָּהֶן הַנֶּגַע וְהִשְׁלִיכוּ אֶתָּהֶן אֶל מַחוּץ לְעִיר אֶל מְקוֹם טָמֵא:

מדוע כתוב אתהן

יֵד, מ) והשליכו אתהן אל מחוץ לעיר³. תורת כהנים (פרק ד סעיף ד), אתהן חוץ לעיר ואין אדם חוץ לעיר, אלא לעיירות המוקפות

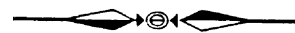
צרעת הבתים צריך להוציא מכל ערי ישראל, אפילו מעירות שאינם מוקפות חומה, ואין אדם מצורע צריך להשתלח מכל העירות, אלא רק מחוץ לערים המקפות חומה. [והטעם בזה מבואר בקרבן אהרן, דבמצורע כתוב (ויקרא יג, מו) "מחוץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ", ולשון מחנה הוא עיר שיש לה קדושת ארץ ישראל, ולשון עיר משמע כל עיר, ויהושע לא קידש את כל ערי ישראל בקדושת ארץ ישראל רק את הערים המוקפות חומה, לכן באדם מצורע שכתוב מחוץ למחנה, משתלח רק מערים מוקפות חומה, אבל אבנים דכתוב בהם מחוץ לעיר, היינו מכל ערי ישראל, אפילו אלו שאינם מוקפות חומה], הנה מבואר שמצורע משתלח רק מחוץ לעיר חומה.

[אבל יש לדקדק, מדוע כתבה תורה דין מקום שילוח מצורע, בדין שילוח אבנים המנוגעות, וצריך לומר, דכאן רמזה תורה דבר גדול מאוד, דהנה שילוח האבנים חוץ לעיר הוא כדי לטהר את הבית, והן נשלחות מתוך מקום הטומאה אל מחוץ לעיר, לכן כתבה כאן תורה דין שילוח מצורע, ללמד שכאשר מטהרים את המצורע על ידי שילוח צפורים, גם כן ישלחו את הציפורים לטהרו מאותו מקום שהוא נשלח ממנו, כדי לטהרו שיכנס אליו, ובא ללמד ששילוח הצפורים יהיו מתוך עיר מוקפת חומה שנשלח ממנה, דזה לא מבואר בתורה].

ועל פי זה מיושב מה שהקשה המשנה למלך (טומאת צרעת יא, א), דמלשון הברייתא בקידושין (נז, ב) דתניא על הכתוב בשילוח צפורים (ויקרא יד, ז)

הבית. אולם הוא ענין עמוק, דהבית, אם יסגירנו כהן, טמא ומטמא כל אשר בתוך הבית (פסוק מו-מז), אכן הוא מצד טומאת הכהן שסגרו לראות אם יעמוד בעינו כו', ואחרי כן בפשיון אחר שבוע ראשון יחלוץ ויקציע ויטוח, או אם עמד בעינו אחרי שני הסגירות. אבל אם פשה אחרי חלץ והקצות והטוח, אז ינתץ כל הבית (פסוק מה), שצרת ממארת היא בבית. וסלקא דעתך אמינא, שנגע היא כמת שמיום היותו בבית טמא הבית אף קודם שראהו הכהן, וכי מהני פינוי הכלים, הני מילי לטומאת הסגר, או טומאת חלץ את האבנים, שהבית נשאר טהור, לכן לא חלה הטומאה רק מעת אמירת הכהן והסגירו, לא מקודם, אבל אם פשה אחרי הקצות, שאז נודע שצרת ממארת היא, וכל הבית טמא, סלקא דעתך אמינא דאיגלי מילתא למפרע שכל הבית טמא וכל מה שהיה בתוכו נטמא מעת התהוות הנגע למפרע. לכן אמר קרא, ולא יטמא כל אשר בבית, באיזה אופן לא יטמאו כל

² תמצית דבריו: הטעם שפתח וכתב "לראות את הנגע" ומסיים "לראות את הבית", ואין הלשונות מגבילים זה לזה – דבא ללמד שאפילו אם בא הכהן לראות את "הבית", היינו להחליט על הבית עצמו אם הוא צריך נתיצה והוצאה מחוץ למחנה, והיינו טומאת החלט, אפילו בזה "ולא יטמא כל אשר בבית" למפרע, ואינו כטומאת מת. ורישא דקרא בא ללמד, שאפילו כשבא רק לראות את "הנגע", אם צריך הסגר, גם טומאה קלה כזאת נטמאת מיד בראיית הכהן, לכן יש להוציא את הכלים "ולא יטמא כל אשר בבית", לאחר ראיית כהן אפילו רק לשם הסגר.

[לד]

³ [לד] יֵד, מ) וְצִנְיָה הִפְהֵן וְחִלְצוּ אֶת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר בָּהֶן הַנֶּגַע וְהִשְׁלִיכוּ אֶתָּהֶן אֶל מַחוּץ לְעִיר אֶל מְקוֹם טָמֵא" ע"כ. ויש לדקדק, מדוע כתוב "אתהן", כיון דכתיב וחילצו את האבנים כו', אין צורך לכתוב אתהן, וכבר עמדו בזה רבותינו בתורת כהנים, וז"ל (פרשה ו, תחילת פרק ד, אות ד) "והשליכו אתהן אל מחוץ לעיר, אתהן חוץ לכל העיר, אין אדם חוץ לכל העיר, אלא חוץ לעיירות המוקפות חומה בלבד" ע"כ. פירוש, דלשון עיר משמע גם עיר שאינה מוקפת חומה, ובא ללמד, שדוקא את האבנים של נגע

משך חכמה

פרשת תזריע-מצורע, פסקאות לג - לז

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

תשפ"ג, גליון מס' תקלה טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

לזה מקום גדול במקובל, עיני רבינו בחיי על פסוק ושלה על פני וכו' ודו"ק⁴.

[לה]

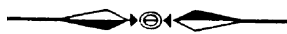
(יד, מד) ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע בבית צרעת ממארת הוא בבית טמא הוא:

ביאור פשט הכתוב לפי חז"ל

(יד, מד) ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע⁵. בתורת כהנים (פרשה ז, ז) מפרש דבפוסה בשני מיירי, והדין דצריך חליצה וטיחה כו'.

ירמוז "על פני השדה" הכוונה לפורחות השדה, כי הצפור החיה טבולה ברם הצפור השחוטתה היה משלח לפורחות השדה, והם כת המשחיתים למטה ממדרגת שר המדבר המקבל שוחד ביום הכפורים, והיא נושאת עונות המצורע כענין השעיר המשתלח לעזאזל המדברה, ולא היה ראוי לשלחה לא למדבר ולא לים, וזהו שדרשו רז"ל בתורת כהנים: (ספרא מצורע ב, ה) "על פני השדה" שלא יעמוד ביפו וישלחנה לים, שלא יעמוד בגבת וישלחנה למדבר "עכ"ל, לפיכך יש טעם מדוע צריך לשלח את הצפור מתוך עיר חומה, שהרי על ידי שילוח הצפור נטהר המצורע להכנס למקום שהיה אסור עליו, לכן השילוח צריך להיות מתוך עיר חומה. ומבואר הכל בסייעתא דשמיא.

⁴ תמצית דבריו: הטעם שכתוב אתה, ללמד, שדוקא אבנים של בית מצורע נשלחות חוץ לכל עיר, אבל אדם מצורע משתלח רק מעיר מוקפת חומה. והטעם שכתבה תורה דין זה כאן, ללמד שכשמטהרים את המצורע על ידי שילוח צפורים, גם כן ישלחו את הציפורים לטהרו מאותו מקום שהוא נשלח ממנו, כדי לטהרו שיכנס אליו, ובא ללמד ששילוח הצפורים יהיו מתוך עיר מוקפת חומה שנשלח ממנה, דזה לא מבואר בתורה.

[לה]

⁵ [לה] (יד, מד) ויקרא יד, לז - מט "לז" וראה את הנגע והנה הנגע בקירית הבית שצפורות ירקרקות או אדמדמות ומראיהן שפול מן הקיר: (לח) ויצא

חומה בלבד. בזה ניחא לי מה שנתקשה המשנה למלך (טומאת צרעת יא, א), דמברייתא דקידושין דף נז, ב אלא כל שעומד בעיר ויזרקנה חוץ לחומה, וכן מדברי רמב"ם (שם), מוכחא דהשילוח בתוך העיר המוקפת חומה, ולא ידע מהיכן, דמושלח אל חוץ העיר (יד, ז) למדנו שלא יהיה השילוח בשדה, אך דבעי תוך עיר חומה מנא ליה, ואדרבא, עיר, משמע שאינה מוקפת חומה. ובמחילה מכבוד תורתו, הנה למדנו, דבעי שיהא השילוח תוך מקום שהמנוגע משתלח הימנו, היינו, דכמו בבית בעי שיהא השילוח תוך העיר, מקום שהאבן המנוגע משתלח הימנו, כן באדם בעי שיהא השילוח תוך עיר המוקפת חומה, מקום שהמצורע משתלח ממנו, והצפור משתלח והמצורע נכנס לעיר חומה. ויש

"והנה על המטה מן הצרעת שבע פעמים וטהרו ושלח את הצפר התייה על פני השדה", איתא, וז"ל "תניא: שדה - שלא יעמוד ביפו ויזרקנה לים, בגבת ויזרקנה למדבר, ושלא יעמוד חוץ לעיר ויזרקנה בתוך העיר, אלא כל שעומד בעיר ויזרקנה חוץ לחומה" ע"כ. פירוש מלשון שישלח לשדה, דרשו שלא יעמוד בעיר סמוכה לים כיפו, וישלח לים, ולא יעמוד בעיר הסמוכה למדבר כגבת ויזרוק למדבר, ולא יעמוד בעיר ויזרוק לתוך העיר לשדה, אלא עומד בתוך העיר המוקפת חומה וזורק חוץ לחומה. והלשון "חוץ לחומה" מוכח, שהשילוח צריך להיות מתוך עיר מוקפת חומה, וכן הוא לשון הרמב"ם (טומאת צרעת יא, א) "וכיצד משלחה, עומד בעיר וזורקה חוץ לחומה", עכ"ל. והקשה המשנה למלך (שם) מנין לחז"ל ולרמב"ם שיהא השילוח מתוך עיר מוקפת חומה, וז"ל "וזה לא ידעתי מהיכן למדנו דין זה, דנהי דמשלוח אל מחוץ לעיר למדנו שלא יהיה השלוח בשדה, אך שיהיה השלוח תוך עיר חומה זו מנ"ל, ואדרבא סתם עיר היא שאינה מוקפת חומה, כדכתיב מדינה ומדינה עיר ועיר, ומדינה היא המוקפת חומה, ועיר היא שאינה מוקפת, כדאיתא בריש פ"ק דמגילה, והדבר צריך אצלי תלמוד" עכ"ל.

ולפי המבואר לעיל לא קשה מידי. דהנה למדנו מהתורה כהנים שהשילוח יהיה מאותו מקום שמשלח, וכמו בצרעת הבתים השילוח הוא מתוך העיר ממקום שהאבן המנוגע משתלח הימנו, דאבני צרעת בתים משתלחים מחוץ לכל עיר, כך בצרעת שבאדם צריך להיות שילוח צפורים ממקום שהמצורע משתלח ממנו, והיינו מתוך עיר חומה דוקא, דהרי מצורע משתלח רק מערי חומה, ועל ידי שילוח הצפור נטהר המצורע, ויכול להכנס לעיר חומה, ויש לזה גם טעם על קבלה כמו שכתב ברבינו בחיי ועל הפסוק ושלה וז"ל "ועוד

משך חכמה

פרשת תזריע-מצורע, פסקאות לג - לו

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

תשפ"ג, גליון מס' תקלה טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

פרשת תומאת הבית על ידי הסגר אחד, כתוב פסוק (מד) "ויבא הפהן ורָאָה וְהָיָה פְּשָׁה הַנִּגְנַע בְּבֵית צְרַעַת מִמְאָרְתָּהּ הוּא בְּבֵית טָמֵא הוּא", ועל זה ממשיך הכתוב לומר פסוק מח שאם יבוא כו' טהור.

ומוכיחים רבותינו שאין הכונה טמא ממש וצריך נתיצה, אלא טמא הכונה שצריך קיצוע, ולומדים זאת מגזרה שוה, דכתוב כאן "ובא הכהן", וכתוב לעיל (פסוק טז) לאחר הסגר ראשון, "ושב הכהן", מה ושב איירי לחייב קיצוע ולא נתיצה, גם כאן "ובא הכהן" אינו נותן, אלא מקצע בלבד, ובא ללמד שאם לא פשה בהסגר ראשון, עושה עוד הסגר שני ועל זה כתוב פסוק מד, שאם יפשה הנגע לאחר הסגר שני, מטמאהו, והיינו קיצעה. ולמדו שם בתורת כהנים, שלא דוקא אם פשה בשני מקצע, אלא אפילו עמד בשבוע ראשון ובשבוע שני, גם כן מקצע, והטעם שכתוב ופשה, ללמד שאפילו פשה בשבוע שני אינו נותן אלא מקצע.

וכך הם כללי דיני נגעי בתים: א. כל נגע החוזר לאחר קיצוע, אפילו הנגע לא פשה לאחר קיצוע, רק חוזר, נותן את הבית. ב. אין נתיצה אלא לאחר קיצוע. ג. אחרי כל קיצוע עושה הסגר שבוע ימים. ד. אין צרעת בתים יותר מג' שבועות. ד. ההבדל היחיד בין פשה או לא פשה הוא בדבר אחד, בסוף שבוע ראשון בלבד, שאם פשה עושה קיצוע, ואם לא פשה עושה עוד הסגר. לפי זה כך הם ההלכות. א. פשה לאחר הסגר ראשון מקצע ומסגיר שבוע. ב. לא פשה לאחר הסגר ראשון מסגיר עוד שבוע. ג. חזר לאחר שבוע שני, בין פשה ובין לא פשה מקצע. ד. לאחר קיצוע, אם חוזר תמיד נותן, אפילו לא פשה. ואם לא חזר טהור. זה כללי ההלכות לפי ביאור חז"ל.

אבל התמיה הגדולה בפרשה זו היא, דכתוב פסוק שלא במקומו. ונראה בזה דעל פי הפשט אפשר ליישב דרשת חז"ל, וגם להשאיר את הפסוק במקומו, וכך פירוש פשט הכתוב, דמילת "ואחרי" עולה גם על הפסוק ובא הכהן, וכאילו כתוב שנותן את הבית לאחר קיצוע כו', וכן ינתן את הבית לאחר שבא הכהן וראה שפשה הנגע, ובהכרח הכונה על שפשה בהסגר שני וקיצע. כלומר הכתוב מלמד שני אופנים של נגע החוזר לאחר קיצוע: א. קיצוע המפורש לעיל, שהיה לאחר הסגר ראשון שפשה. ב. אחרי שבא הכהן וראה בהסגר שני שפשה, ועשה קיצוע. והמשך הכתוב, צרעת ממארת הוא, עולה על כל הב' דברים, שאם חזר הנגע לאחר קיצוע נותן.

ואל תתמה על תיבת ואחרי שעולה גם על פסוק מד, דמצאנו בתורה דבר כזה על הפסוק (דברים לג, ו) "יחי ראובן ואל ימת ויהי מתיו מספר", דפירש האבן עזרא "ויהי מתיו מספר - ואל יהי מתיו מספר". עכ"ל, הנה מצאנו דתיבת "ואל" עולה גם למעלה, וכאילו כתוב "יחי ראובן ואל ימת [ואל]

הפהן מן הבית אל פתח הבית והסגיר את הבית שבעת ימים: (לט) וְשָׁב הַפֶּהן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה וְהָיָה פְּשָׁה הַנִּגְנַע בְּקִירַת הַבַּיִת: (מ) וְצִוָּה הַפֶּהן וְחִלְצוּ אֶת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר בֵּהן הַנִּגְנַע וְהִשְׁלִיכוּ אֹתָהֶן אֶל מַחוּץ לְעִיר אֶל מְקוֹם טָמֵא: (מא) וְאֵת הַבַּיִת יִקְצַע מִבֵּית סָבִיב וְשָׁפְכוּ אֶת הָעֶפֶר אֲשֶׁר הִקְצוּ אֶל מַחוּץ לְעִיר אֶל מְקוֹם טָמֵא: (מב) וְלִקְחוּ אֲבָנִים אַחֲרָיו וְהִבְיָאוּ אֶל תַּחַת הָאֲבָנִים וְעָפָר אַחַר יָקַח וְטָח אֶת הַבַּיִת: (מג) וְאִם יָשׁוּב הַנִּגְנַע וּפְרַח בְּבֵית אַחַר חֲלֵץ אֶת הָאֲבָנִים וְאַחֲרֵי הַקְּצוּת אֶת הַבַּיִת וְאַחֲרֵי הַטּוּחַ: (מד) וְבֵא הַפֶּהן וְרָאָה וְהָיָה פְּשָׁה הַנִּגְנַע בְּבֵית צְרַעַת מִמְאָרְתָּהּ הוּא בְּבֵית טָמֵא הוּא: (מה) וְנָתַן אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֵת עֲצָיו וְאֵת כָּל עֵפֶר הַבַּיִת וְהוֹצִיא אֶל מַחוּץ לְעִיר אֶל מְקוֹם טָמֵא: (מו) וְהִבָּא אֶל-הַבַּיִת כְּלִימֵי הַסִּגְיָר אֹתוֹ יְטַמֵּא עַד-הָעָרֶב: (מז) וְהִשְׁכַּב בְּבֵית־כִּבְסֵי אֶת-בְּגָדָיו וְהִאֲכַל בְּבֵית־כִּבְסֵי אֶת-בְּגָדָיו: (מח) וְאִם-יָבֵא יָבֵא הַפֶּהן וְרָאָה וְהָיָה לֹא-פְשָׁה הַנִּגְנַע בְּבֵית אַחֲרֵי הַטּוּחַ אֶת-הַבַּיִת וְטָהַר הַפֶּהן אֶת-הַבַּיִת כִּי נִרְפָּא הַנִּגְנַע: (מט) וְלִקַּח לַחֲטָא אֶת-הַבַּיִת שְׁתֵּי צִפְרִיִּים וְעָץ אֲרָז וְשָׁנִי תוֹלַעַת אֶזָּב.".

לפי סדר הפסוקים ופשט הכתובים מבואר, שכאשר הכהן רואה שיש נגע צרעת בבית (פסוק לו), עושה הכהן הסגר שבעת ימים (פסוק לח), ואם פשה הנגע לאחר הסגר שבעה ימים (פסוק לט), יעשו חליצה קיצוע וטווח (פסוק מ-מב), ואם לאחר כן ישוב הנגע אחרי חליצה קיצוע וטווח (פסוק מג), וראה הכהן שהנגע פשה לאחר חליצה קיצוע וטווח, הבית טמא (פסוק מד), ואז נגמרה טומאתו ויוחץ את כל הבית (פסוק מה). מבואר שקיצוע הוא לכאורה רק אחר שפשה לאחר הסגר, ונתיצה הוא רק לאחר שפשה לאחר קיצוע.

אבל רבותינו בתורת כהנים מוכיחים שנגע החוזר לאחר קיצוע, טמא הבית אפילו לא פשה, לפיכך אמרו רבותינו ז"ל דפסוק מד, זה אין מקומו כאן, וכמו שכתוב "מג) ואם ישוב הנגע ופרח בבית אחר חלץ את האבנים ואחרי הקצות את הבית ואחרי הטווח: ---- (מה) ונתן את הבית את אבניו ואת עציו ואת כל עפר הבית והוציא אל מחוץ לעיר אל מקום טמא", דהיינו, שאם שב לאחר קיצוע, אפילו לא פשה, נותן את כל הבית.

ופסוק מד "ויבא הפהן ורָאָה וְהָיָה פְּשָׁה הַנִּגְנַע בְּבֵית צְרַעַת מִמְאָרְתָּהּ הוּא בְּבֵית טָמֵא הוּא", מקומו ללמד על הנאמר לעיל שאם פשה לאחר הסגר ראשון, יעשה קיצוע, שלא מבואר מה הדין אם לא פשה לאחר הסגר ראשון, על זה בא הכתוב ללמד, שכאשר לא פשה בהסגר ראשון יעשה עוד הסגר שני, ופסוק זה בא ללמד מה הדין לאחר הסגר שני, ועל זה כתוב "ויבא הפהן ורָאָה וְהָיָה פְּשָׁה הַנִּגְנַע בְּבֵית צְרַעַת מִמְאָרְתָּהּ הוּא בְּבֵית טָמֵא הוּא" כלומר שפשה לאחר הסגר שני. ומקומו הוא בסוף הפרשה לאחר פסוק מז, שכתוב

משך חכמה

פרשת תזריע-מצורע, פסקאות לג - לו

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

תשפ"ג, גליון מס' תקלה טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

עפרה, וזה תימא, אבל למה דפרישית נחא, דאבעל הבית קאי. ודו"ק היטב⁶.

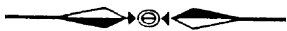

[לו]

יד, נא ולקח את עץ הארז ואת האזב ואת שני התולעת ואת הצפר החיה וטבל אתם בדם הצפר השחוט והמים החיים והזה אל הבית שבע פעמים:

מדוע מזה על המשקוף שבבית

וְרָאָה וְהָיָה פְּשָׁה הַנֶּגַע בְּבֵית צְרַעַת מִמְאָרְתָּהּ הוּא בְּבֵית טָמֵא הוּא, הוא המשך לכתוב לעיל וראה הכהן שהנגע פשה לאחר חליצה קיצוי וטיוח, הבית טמא (פסוק מד), ואז נגמרה טומאתו וינתן את כל הבית (פסוק מה). מבואר שקיצוע הוא לכאורה רק אחר שפשה לאחר הסגר, ונתיצה הוא רק לאחר שפשה לאחר קיצוע. אבל רבותינו בתורת כהנים מוכיחים שנגע החוזר לאחר קיצוע, טמא הבית אפילו לא פשה, לפיכך אמרו רבותינו ז"ל דפסוק מד, זה אין מקומו כאן, אבל התמיה הגדולה בפרשה זו היא, דכתוב פסוק שלא במקומו. ונראה בזה דעל פי הפשט אפשר ליישב דרשת חז"ל, וגם להשאיר את הפסוק במקומו, וכך פירוש פשט הכתוב, דמילת "ואחרי" עולה גם על הפסוק ובא הכהן, וכאילו כתוב שנותן את הבית לאחר קיצוע כו', וכן ינתן את הבית לאחר שבא הכהן וראה שפשה הנגע, ובהכרח הכונה על שפשה בהסגר שני וקיצוע. כלומר הכתוב מלמד שני אופנים של נגע החוזר לאחר קיצוע: א. קיצוע המפורש לעיל, שהיה לאחר הסגר ראשון שפשה. ב. אחרי שבא הכהן וראה בהסגר שני שפשה, ועשה קיצוע. והמשך הכתוב, צרעת ממארת הוא, עולה על כל הב' דברים, שאם חזר הנגע לאחר קיצוע נותן.

[לו]

ולחסיר קצת זרות מהפסוק, נראה דקאי לעיל ואם ישוב הנגע ופרח בבית אחרי חילץ את האבנים כו' ואחרי היטוח, ובא הכהן וראה כי פשה הנגע, היינו, דכמו דהוה כתוב ואחרי ובא הכהן, דמלת ואחרי קאי על שניהם, וכמו (דברים לג, ו) יחי ראובן ואל ימות ויהי מתיו מספר, דפירושו ואל יהיו מתיו מספר, ובאמת אילו קאי על פושה בראשון, הוה ליה למכתב קודם אחרי בא הכהן וראה כי פשה הנגע ואחרי חילץ האבנים ואחרי הקצות כו', ועל כרחך דעל פושה בשני קאי. ומדויק לשון המקרא, והילפותא, דזו היא שיבה, זו היא ביאה לאצרוכי חליצה וטיחה. ולפשטא דקרא קשה, דמשמע דהכהן דהוא מטמא, הוא נותן והוא מוציא

ויהי מתיו מספר, הנה מצאנו שיש בלשון הקודש דבר כזה. ובאמת זה כונת חז"ל כאן שאמרו שאין הפסוק במקומו, כוונתם שהפסוק הוא המשך לנאמר במקום אחר, אבל הוא במקומו ממש. ויש ראייה גדולה שזה פשט הכתוב, דאם פשט הוא הכתוב כפשוטו, שעולה על פושה בשבוע הראשון, ובא ללמד שאם פשה לאחר קיצוע יתוך, אם כן מדוע תחילת פסוק מד ויבא הפהן וְרָאָה וְהָיָה פְּשָׁה הַנֶּגַע בְּבֵית" אחרי (מג) וְאִם יָשׁוּב הַנֶּגַע וּפְרַח בְּבֵית אַחַר חִלְץ אֶת הָאֲבָנִים וְאֶתְרֵי הַקְּצוֹת אֶת הַבֵּית וְאֶתְרֵי הַטּוֹחַ, הרי זה שבא הכהן וראה שפשה, הוא תנאי לנתיצה, והיה לכתוב "וְאִם יָשׁוּב הַנֶּגַע וּפְרַח בְּבֵית [אחר בא הכהן וראה כי פשה הנגע] [ו]אַחַר חִלְץ אֶת הָאֲבָנִים וְאֶתְרֵי הַקְּצוֹת אֶת הַבֵּית וְאֶתְרֵי הַטּוֹחַ", אלא בהכרח שבא הכהן לא עולה על פושה בראשון אלא בשני, לכן לא כתוב אחרי ובא הכהן, ומדויק לשון הכתוב. ואם תאמר אם כן מדוע הוצרכו חז"ל ללמוד שזו היא ביאה זו היא שיבה, והרי הוא מוכח מפשט הכתוב כמבואר. יש לומר, דהילפותא הוא כדי להצריך חליצה וטיחה.

ובאמת יש עוד ראייה גדולה בכתוב לפשט העמוק של חז"ל, דלפי פשוטו של מקרא, הכהן המטמא הוא זה שנותן ומוציא את עפרה, דכתיב "מד) ויבא הפהן וְרָאָה וְהָיָה פְּשָׁה הַנֶּגַע בְּבֵית צְרַעַת מִמְאָרְתָּהּ הוּא בְּבֵית טָמֵא הוּא: (מה) וְנָתַן אֶת הַבֵּית כו'", היינו הכהן, והוא תימא מה לכהן לעשות נתיצה, אבל לפי פשט חז"ל שבא הכהן הוא עולה על אחרי לעיל, הרי שהפסוק מחולק לשנים, קודם כתוב ובא הכהן וראה והנה פשע הנגע. וזה עולה על לעיל. ומכאן מתחיל דין אחר צרעת ממארת היא כו', ונתן את הבית, היינו בעל הבית. ומבואר הכל בסייעתא דשמיא.

⁶ תמצית דבריו: לפי הפשט הפשוט הפסוק "מד) ויבא הפהן

משך חכמה

פרשת תזריע-מצורע, פסקאות לג - לו

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

תשפ"ג, גליון מס' תקלה טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

בא על לשון הרע ודברי ליצנות (ערכין טז, א), אשר עליהן אמרו כתובות דף ה, ב אצבעותיו של אדם דומין ליתדות, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון, יכניס אצבעותיו לתוך אזנו, ולכך מזה על ידו של מצורע. ודו"ק. וכל איש נלבב יקשיב לנועם מוסרו של הרמב"ם סוף הלכות אלו, ואז יטב לו⁸.

שהוא יושב ושוכב עליהן, אם חזר בו יטהרו, ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנין הבגדים שעליו, אם חזר בו יטהרו ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנה עורו ויצטרע ויהיה מובדל ומפורסם לבדו עד שלא יתעסק בשיחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע, ועל עניין זה מזהיר בתורה ואומר השמר בנגע הצרעת זכור את אשר עשה יי' אלהיך למרים בדרך, הרי הוא אומר התבוננו מה אירע למרים הנביאה שדיברה באחיה שהיתה גדולה ממנו בשנים וגידלתו על ברכיה וסכנה בעצמה להצילו מן הים, והיא לא דברה בגנותו אלא טעתה שהשותו לשאר נביאים, והוא לא הקפיד על כל הדברים האלו שנאמר והאיש משה ענו מאד, ואף על פי כן מיד נענשה בצרעת, קל וחומר לבני אדם הרשעים הטפשים שמרכים לדבר גדולות ונפלאות.

"לפיכך ראוי למי שרוצה לכוין אורחותיו להתרחק משיבתן ומלדבר עמהן כדי שלא יתפס אדם ברשת רשעים וסכלותם, וזה דרך ישיבת הלצים הרשעים בתחילה מרכיב בדברי הבאי כענין שנאמר וקול כסיל ברוב דברים, ומתוך כך באין לספר בגנות הצדיקים כענין שנאמר תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק, ומתוך כך יהיה להן הרגל לדבר בנביאים ולתת דופי בדבריהם כענין שנאמר ויהיו מלעיבים במלאכי האלהים ובזוים דבריו ומתעתעים בנביאיו, ומתוך כך באין לדבר באלהים וכופרין בעיקר כענין שנאמר ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על ה' אלהיהם, והרי הוא אומר שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ מי גרם להם לשית בשמים פיהם לשונם שהלכה תחילה בארץ, זו היא שיחת הרשעים שגורמת להן ישיבת קרנות וישיבת כנסיות של עמי הארץ וישיבת בתי משתאות עם שותי שכר, אבל שיחת כשרי ישראל אינה אלא בדברי תורה וחכמה, לפיכך הקדוש ברוך הוא עוזר על ידן ומזכה אותן בה, שנאמר אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו".

⁸ **תמצית דבריו: מבואר בתורת כהנים שמזה על הבית, היינו על המשקוף, והטעם בזה שנגעי בתים באים על צרות עין, לכן מזה על המשקוף שהוא פתח הבית, להראות שתהא ביתו פתוח**

(יד, נא) והזה⁷. על השקוף כו', בתורת כהנים (פרשה ז, פרק ה, פיסקא טו). הנה רמז גדול בדבר, שבבתים הנגע הוא על צרות עין, וכדאמר הגמרא יומא יא, ב אשר לו הבית, שמיחד ביתו לו, שאינו רוצה להשאיל כליו לאחרים, ולכך מזה על המשקוף, הוא על פתח הבית, להראות שתהא ביתו פתוחה לרבים כו'. ובאדם,

⁷ [לן] (יד, נא) "וְלָקַח אֶת עֵץ הָאֲזָב וְאֶת הַתּוֹלַעַת וְאֶת הַצִּפֹּר הַחַיָּה וְטָבַל אֹתָם בְּדָם הַצִּפֹּר הַשְּׁחֹטָה וּבְמֵי הַחַיִּים וְהִזָּה אֶל הַבַּיִת שָׁבַע פְּעָמִים" ע"כ. ומבואר בתורת כהנים (פרשה ז, פרק ה, פיסקא טו) דמזה על המשקוף. וצריך טעם מדוע מזה על המשקוף, ולא סתם על הבית.

ונראה שיש בזה רמז גדול, דאיתא ביומא (יא, ב) שנגעי בתים באים על צרות עין. דעל הפסוק "וְכָא אֲשֶׁר לֹא הַבַּיִת וְהַגִּיד לְפָנָיו לְאִמֵּר כִּנְנַע נִרְאָה לִי בְּבַיִת", דרשו חז"ל מה הוא הלשון "לו", וז"ל "מי שמייחד ביתו לו, שאינו רוצה להשאיל כליו ואומר שאין לו, הקדוש ברוך הוא מפרסמו כשמפנה את ביתו, פרט למשאיל כליו לאחרים" ע"כ, ובזה מבואר היטב מדוע מזה על המשקוף שהוא פתח הבית, להראות שתהא ביתו פתוח לרבים.

ועל פי זה מבואר מדוע בטהרת מצורע צריך להזות על אוזנו ועל אצבעותיו, דכתיב "וְשָׁחַט אֶת כַּבֵּשׂ הַאֲשֶׁם וְלָקַח מִדָּם הָאֲשֶׁם וְנָתַן עַל תְּנוּפֹת אֵזֶן הַמִּשְׁחָה וְעַל בֶּהֱן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֶּהֱן רִגְלוֹ הַיְמָנִית", דהנה צרעת באה על האדם בגלל לשון הרע (ערכין טז, א), ודברי ליצנות, שעליהם אמרו חכמים (כתובות ה, ב) "אמר ר' אלעזר מפני מה אצבעותיו של אדם דומות ליתדות, מאי טעמא, אילמא משום דמחלקן כל חדא וחדא למילתיה עבידא, דאמר מר זו זרת זו קמיצה זו אמה זו אצבע זה גודל, אלא מה טעם משופות כיתדות, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח אצבעותיו באזניו" ע"כ, לכן מזה על ידיו שידע להניח אצבעותיו על אוזנו שלא לשמוע לשון הרע.

וכל איש נלבב יקשיב לנועם מוסרו של הרמב"ם סוף הלכות אלו, ואז יטב לו. וז"ל הרמב"ם (טומאת צרעת טז, י) "הצרעת הוא שם האמור בשותפות כולל עניינים הרבה שאין דומין זה לזה, שהרי לובן עור האדם קרוי צרעת, ונפילת קצת שיער הראש או הזקן קרוי צרעת, ושינוי עין הבגדים או הבתים קרוי צרעת, וזה השינוי האמור בבגדים ובבתים שקראתו תורה צרעת בשותפות השם אינו ממנהגו של עולם אלא אות ופלא היה בישראל כדי להזהירן מלשון הרע, שהמספר בלשון הרע משתנות קירות ביתו, אם חזר בו יטהר הבית, אם עמד ברשעו עד שהותץ הבית משתנין כלי העור שבביתו

משך חכמה

פרשת תזריע-מצורע, פסקאות לג - לו

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

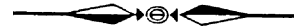
תשפ"ג, גליון מס' תקלה טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

[המשך - לז]

הטעם שמצורע משתלח חוץ לג' מחנות בגלל צרות עין, ומה הטעם שמצורע עשיר שהביא קרבן עני יוצא, ובעולה ויורד יוצא

והנה⁹ מלשון הגמרא בערכין טז, א דעל שבעה דברים נגעים באים, על צרות העין וכו', משמע, דנגעי אדם גם כן באין על צרות העין, ומאי זו מדה במדה. ונראה דצרת העין גורם שירחקו ממנו בני אדם, שלא יאהב חברת האנושי, וכמו שאמרו בכתובות (עב, א) הנודר אשתו שלא תשאיל, יוציא כו', ולכן ענוש להיות מצורע ולישב בדד, שלא ישבו שאר טמאים עמו. וכיון דאחד מן הדברים, שנגעים באים עליהם הוא צרת העין, אתי שפיר בזה מה דאמרו

לרבים. ובטהרת מצורע צריך להזות על אוזנו ועל אצבעותיו, דצרעת באה על האדם בגלל לשון הרע, לכן מזה על ידיו שידע להניח אצבעותיו על אוזנו שלא לשמוע לשון הרע.

[המשך - לז]

⁹ [המשך - לז] אבל יש לדקדק, דמלשון הגמרא בערכין (טז, א) "א"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן על שבעה דברים נגעים באין, על לשון הרע, ועל שפכות דמים, ועל שבועת שוא, ועל גילוי עריות, ועל גסות הרוח, ועל הגזל, ועל צרות העין", משמע שנגעי בני אדם גם כן באים על צרות עין, וקשה אם כן מה היא מדה כנגד מידה שמשתלח חוץ לג' מחנות, בשלמא על לשון הרע הוא מבואר שם בערכין (טז, ב) וז"ל "מה נשתנה מצורע שאמרה תורה בדד ישב מחוץ למחנה מושבו, הוא הכדיל בין איש לאשתו בין איש לרעהו, לפיכך אמרה תורה בדד ישב וגו'" ע"כ, אבל על צרות עין מדוע הוא משתלח חוץ לג' מחנות.

ונראה, שעל ידי צרות העין אדם מתרחק מבני אדם ולא יאהב את החברה האנושית, ומטעם זה אמרו בכתובות (עב, א) שהנודר שאשתו לא תשאיל יוציא ויתן כתובה, שמרחיקה מהחברה האנושית, ולכן ענוש להיות מצורע ולישב בדד, חוץ לג' מחנות, שאפילו לא ישבו שאר טמאים עמו.

וכיון דאחד מן הדברים, שנגעים באים עליהם הוא צרת העין, אתי שפיר בזה מה דאמרו ביומא דף מא, ב דעשיר שהביא קרבן עני יצא, וצריך טעם מאי שנא מצורע מקרבן עולה ויורד דיצא, ולהנ"ל אתי שפיר, משום שמצורע עונשו היה על צרות העין, ועדין לא שב מחטאו, שהוא צר עין

ביומא דף מא, ב דעשיר שהביא קרבן עני יצא, לבד במצורע, דאם הוא עשיר שהביא קרבן עני לא יצא, משום שעונשו היה על צרות העין, ועדין לא שב מחטאו, שהוא צר עין מלהביא קרבן עשיר כאשר תשיג ידו ואיך יתכפר, כיון שחוטא במה שנענש על זה, ועדיין עומד במרדו ודו"ק. ובפשיטות, יש לומר דמצורע מביא שנים תחת שנים, ולכן לא יצא, אבל בכל קרבן עולה ויורד מביא שנים תחת אחד, היינו תחת חטאת מביא שתי תורים אחד לחטאת ואחד לעולה, ודו"ק. ובאופן יותר נאות יש לומר, לפי שבחטאת אינו טעון נסכים, וחטאת מצורע טעון נסכים (פסוק יוד), כמו שאיתא במשנה מנחות סוף פרק שתי מדות (דף צ, ב),

מלהביא קרבן עשיר כאשר תשיג ידו ואיך יתכפר, כיון שחוטא במה שנענש על זה, ועדיין עומד במרדו ודו"ק.

ובפשיטות, יש לומר עוד טעם מדוע עשיר שהביא קרבן עני אינו יוצא, כיון דמצורע מביא שני עופות, אחד לחטאת ואחד לעולה תחת חטאת בהמה ועולת בהמה, ולכן לא יצא, כיון שתחת חטאת בהמה יש להביא שני עופות, אחד חטאת כנגד זריקת הדם, ואחד לעולה תחת האישם למזבח כמבואר לעיל בפסקא לא, ומלבד זה עוד עולת העוף, אלא שנחבאר שם שגזירת הכתוב היא, שאין צורך באישים במצורע עני, אבל אם עשיר הוא, והביא קרבן עני, חסר אישים למזבח, לכן אינו יוצא, אבל בכל קרבן עולה ויורד מביא חטאת העוף ועולת העוף, תחת חטאת בהמה לחוד, היינו תחת חטאת מביא שתי תורים אחד לחטאת כנגד זריקת דם, ואחד לעולה תחת האימורים למזבח, לכן אפילו עשיר שהביא קרבן עני יוצא, דסוף כל סוף הביא תחת קרבן עשיר עופות לזריקת דם ולאמורים על המזבח, ודו"ק.

ובאופן יותר נאות יש לומר עוד טעם מדוע במצורע עשיר שהביא קרבן עני אינו יוצא, לפי שחטאת אינו טעון נסכים, וחטאת מצורע בלבד טעון נסכים (פסוק יוד), כמו שאיתא במשנה מנחות סוף פרק שתי מדות (דף צ, ב), והיינו חטאת בהמה בקרבן מצורע עשיר, אבל אם יביא עוף לחטאת יפטר מנסכים אפילו מצורע, שעוף אינו טעון נסכים, ולכן מצורע עשיר שמביא קרבן עני לא יצא, דאכילה איכא, שתיה ליכא וחסר לו נסכים, ובקרבן עשיר אכילה ושתייה איכא [מנחות כ, א]. אבל בשאר קרבן עולה ויורד בחטאת בהמה של עשיר, אין נסכים בלאו הכי, לכן אפילו כשמביא עופות אינו מחסר אכילת מזבח, דגם בחטאת בהמה נסכים, ואין חילוק בין עשיר לעני, אך בין קרבן גדול דהיינו בהמה לקרבן קטן דהיינו עוף. ומבואר הכל בסייעתא דשמיא.

משך חכמה

פרשת תזריע-מצורע, פסקאות לג - לז

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

תשפ"ג, גליון מס' תקלה טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

בשאר קרבן עולה ויורד הכל אכילה לחוד ושתייה ליכא בהו אף
בעשיר, ואין חילוק בין עשיר לעני, אך בין גדול לקטן, אבל לא
יחסר סוג הקרבן. ודו"ק¹⁰.

אבל אם יביא עוף לחטאת יפטר מנסכים, שעוף אינו טעון נסכים,
ולכן מצורע עשיר שמביא קרבן עני לא יצא, דאכילה איכא, שתיה
ליכא, ובקרבן עשיר אכילה ושתייה איכא [מנחות כ, א]. אבל

במצורע חטאת טעונה נסכים, וכשמביא עופות מחסר נסכים,
משא"כ בעולה ויורד בלאו הכי אין נסכים לחטאת בהמה, ואינו
מחסר נסכים בעוף.

¹⁰ תמצית דבריו: הטעם שמצורע משתלח חוץ לג' מחנות על עון
צרות עיון, כיון שצרות עין מרחקת אדם מחברת אנשים. ולכן
מצורע עשיר שהביא קרבן עני לא יצא, כיון שנשאר צר עין, מה
שאין כן בקרבן עולה ויורד דיוצא. ועוד טעם, כיון שבמצורע מביא
כנגד חטאת בהמה ועולת בהמה רק שני עופות, משא"כ בעולה
ויורד מביא שני עופות, כנגד חטאת בהמה. ועוד טעם, כיון שרק